

Opinió

L'escriptora accidental

Reis, o com triar llibres i colònies sobreadjectivats

El rei Baltasar a la cavalcada de Reis, preparat per repartir també llibres.

MANOLO GARCÍA

Ens queda menys d'una setmana per tenir-ho tot a punt per Reis. Alguns potser encara teniu pendent la visita a la llibreria. Un llibre és un bon regal i n'hi ha de tota mena, fins i tot per a persones que no llegeixen mai i per als nadons que encara no n'han après. Si no saps què regalar, amb un llibre cobriràs l'expedient de manera prou satisfactòria. A més, en aquesta època de l'any proliferen els llibres gruixuts i cars, els volums amb obres diaris-contes-articles complets, i també les edicions especials, és a dir, proliferen els llibres que reca comprar-se però que són ideals per quedar com un rei regalant-los. Si amb el vostre parent lletraferit no vau gastar la carta de les entrevistes de la *Paris Review* publicades per Acantilado fa dos anys, no sé què esteu esperant. Bé, potser és que encara esteu estalviant per poder pagar-les.

Regalar llibres està molt bé, però sovint triar-ne un per a algú altre és pitjor que triar-li una colònia. No podem regalar el que ens agrada a nosaltres. Tampoc no voldríem regalar una cosa que nosaltres trobem abjecta però que sabem que a l'altre li encantaria. Idealment, doncs, hem de trobar un llibre que sigui del gust de l'altre i que no vulneri les nostres intoleràncies literàries. Per trobar aquesta agulla en un paller, podem recórrer al llibreter, que ens guiarà per la marea de llibres que inunden les prestatgeries. Però haurà de ser un bon llibreter: un llibreter pacient que escolti i entengui el que necessites, un llibreter que tingui prou memòria per poder recordar aquell assaig extraordinari que va sortir fa tres anys en una editorial petita, un llibreter mag. Si en tenim un d'aquests, hem fet sort. Però alerta: si anem a una gran superfície llibresca, el llibreter rarament tindrà voca-

ció, potser ni tan sols serà lector i parlarà sempre d'oïda, així que, amb comptades excepcions, ens ajudarà poc.

Regalar llibres als fanàtics de la literatura és complicat (ho sé perquè en tinc un a casa); aquests espècimens ja ho tenen tot, ja ho han llegit tot, i els seus gustos són molt personals i ben definits. Per tant, en aquests casos, si no sabem un llibre concret que vulguin, el millor és abstenir-se de regalar-los-en, de la mateixa manera que a un sommelier no li regalariem un vi si no en sabem un borrall, per més que ens assessorin a la vinoteca.

Escrites en un estil mort

Tenim també la decebedora opció d'abocar-nos a llegir les contracobertes, que solen tenir uns textos vacus i pobres, però que no puc deixar de llegir (potser amb la mateixa actitud que llegeixo l'etiqueta del xampú, asseguda al vàter). Amb les contracobertes passa una cosa curiosíssima: les editorials confien en l'autor per escriure llibres de desenes de milers de paraules, però no hi confien per escriure les dues-centes paraules de la contracoberta, malgrat que se suposa que el que sap fer l'autor és això precisament: escriure. Tot i així, argüint que l'autor sap escriure, però no pas vendre llibres, a les editorials es dediquen a escriure les contracobertes ells mateixos, de vegades demanen un text a l'autor i després l'hi toqueneegen esgarrifosament fins que sembla escrit per un orangutan, i després s'entra en una àrdua negociació en què totes dues parts han de cedir (sempre més una que l'altra). És per aquest motiu que persones que escriuen d'una manera pulcra i correcta, però adotzenada, acaben escrivint les contracobertes, que són la carta de presentació del llibre. I és així com acabem amb contracobertes sobreadjectivades (com els anuncis de colònies, per cert), escrites en un estil mort, amb repeticions sintàctiques poc elegants i col·locacions tòpiques a manta. Exemples? I tant! En general hi ha un abús del to èpic i de les enumeracions de dos adjectius: "lúcid i emocional", "tendra i punyent", "lluminós i vital", "colpidora i plena de llum" -jo en general prescindiria sempre de *punyent* i *colpidor*: són paraules gastades, mortes-, "proper i empàtic", "divertida i esbojarrada" i "alegre i divertida" en una mateixa contra (poques paraules que t'hi caben, i vas i repeteixes *divertida*), o en tres línies d'una mateixa contracoberta: "potent i vital [...] negre i profund [...] musical i delicada", i en una altra quatre vegades (!) l'estructura nom + adjectiu i adjectiu: "un món singular i desaparegut [...] valor literari i testimonial [...] mite poderós i magnètic [...] nota pintoresca i amable". A banda, esclar, de l'obsessió per la concreció argumental, que sí, que en certs llibres potser cal, però que en d'altres és ridícula, perquè el que ens sedueix de la literatura no és el què sinó sobretot el com, la mirada, la veu. Jo voldria contracobertes que reflectissin el que és el llibre, escrites, per tant, amb el seu mateix estil, mirada i veu.

Així que per Reis no demano llibres, demano que les contracobertes es confinin (una mica més) als escriptors. ☞

Cagada l'hemus

MARIA RODRÍGUEZ MARINÉ

Bastonada al 'pal'

L'altre dia em vaig quedar embadalida mirant un reportatge sobre "el Reus de les sis copes": l'equip d'hoquei de la capital del Baix Camp que fa mig segle va fer història guanyant una rastellera de títols. Hi sortien aquells magnífics jugadors explicant la gesta sense estalviar cap detall: tampoc les famoses garrotades que van viure en alguns partits. "Vaig veure que el Joan [Sabater] en tenia uns quants al damunt, si no n'hi havia quinze no n'hi havia cap, i, esclar, amb un bastó a la mà, què volies que fes?" Segur que ningú troba a faltar que es badi el cap dels rivals a cada partit, però dona gust sentir el català ric i genuí amb què ho expliquen en aquest documental de Canal Reus Televisió.

Per exemple, tots portaven estic, però cap d'aquells mítics jugadors el va anomenar *pal*, tot eren *bastons* i *bastonades*. Només cal parar l'orella per veure que avui el més habitual és que qualsevol tros de fusta allargat sigui un *pal*. Segurament hi té a veure que el *palo* castellà en català pot ser un *pal* i també un *bastó*.

De fet, pròpiament, en català, un pal només és una peça de fusta allargada i cilíndrica que es planta a terra per sostenir alguna cosa: els pals elèctrics, per exemple. També tenim el pal de fregar i la lletra de pal, però para de comptar. En canvi, el repertori

Dona gust sentir el català ric i genuí amb què ho expliquen en aquest documental de Canal Reus TV

de bastons no ens l'acabaran. N'hi ha de petits, com les vicioses barretes de pa, també anomenades *bastonets*, igual que els de les orelles (ara tan mal vistos). O com

els que la canalla troba per la muntanya o pels parcs i que van tan bé per dibuixar a terra i sovint també per tustar el del costat. Ara bé, com que del de pegar sovint ja se'n diu *pal*, del cop que dona també. I així, els pals també comencen a menjar-se les garrotades: si aquells partits d'hoquei a Lisboa de finals dels seixanta s'haguessin retransmès avui, segur que "hi hauria hagut pals". Però, tranquils, per sort, sempre ens quedarà el tió, que, per molt que es transformi en *cagatió*, només podrà rebre sempre cops de bastó. Que la rima, ni amb sang, entra. ☞

Carlota Gurt